

De gedichten van Mogib Hassan

Jan Jaap de Ruiter

Waarom treffen de gedichten van Mogib Hassan het hart? Wellicht omdat zij zo ongebruikelijk direct en oprecht zijn. De dichter geeft zijn zielenroerselen bloot. Zijn gevoelens over de politieke ontwikkelingen in de wereld en het verdomhoekje waar de Arabieren in terechtgekomen zijn, zoals in het ontroerende gedicht *Klein mannetje van me* en daarnaast persoonlijk getinte gevoelens over mensen die de dichter in het leven na hebben gestaan of nog staan, zoals in *Een voorbeeld van trouw* en *'Weet je, papa...'*. Zijn liefdesgedichten spannen echter de kroon. Met name zij worden gekenmerkt door die genoemde directheid en oprechtheid. Zijn verliefdheden, zijn volkomen verloren zijn voor het object van zijn liefde, de afwijzingen die hij te verwerken krijgt, maar ook de aangename warmte van de nabijheid van zijn geliefde, de dichter beschrijft deze in bijzonder fraaie bewoordingen en zinswendingen. Het object van zijn liefde is, als gebruikelijk in de Arabische poëzie, grammaticaal gesproken mannelijk van aard.

De gedichten van Mogib wisselen van stijl. Sommige langere gedichten zijn tamelijk prozaïsch van aard, er is dan nauwelijks sprake van rijm, zoals in het gedicht *Jouw dodelijke beslissing*. Andere langere gedichten zijn een mengeling van proza en rijm, zoals in *De genade van het aangename vergeten*. Vervolgens is er een aantal gedichten dat Mogib *Qasida's* noemt, een Arabische dichtvorm die een sterke rijmdwang kent, zoals in het gedicht *Doe*

maar wat je goeddunkt in de liefde, waar elke strofe eindigt op twee dezelfde lettergrepen. Prozaïsch getint dichtwerk is kenmerkend voor bepaalde stromen in de moderne Arabische poëzie. Dit soort werk gaat bovendien vaak vergezeld van het gebruik van zeldzaam voorkomende woorden. De erin gepresenteerde beelden zijn echter nogal eens moeilijk te achterhalen of te begrijpen. Mogib's langere prozaïsche gedichten zijn daarentegen relatief makkelijk te lezen, terwijl het een 'aangename' moeite kost om de erin opgeroepen beelden scherp op het netvlies te krijgen. Het is de verdienste van Mogib dat hij zowel bekwaam is in het technisch lastige dichtwerk van strakke rijmschema's als in het prozawerk dat zulke oog- en oorstrelende beelden oproept.

KLEIN MANNETJE VAN ME

Kindje van me, klein mannetje van me
Wat heb je verkeerd gedaan dat ze je doden?
Ze doodden jou in de bloei van je leven
Ze vergoten jouw nectar en doofden jouw geur
Wat heb jij hun leger aangedaan?
Terwijl jouw vader hen in handen was gevallen?
Heb je een steen ter hand genomen?
Heb je je koek en limonade gelaten voor wat ze zijn?
Ben je naar buiten gegaan, de vijand uitdagend?
Ben je van je bedje opgestaan?
Ben je in het zicht van de lafaard opgestaan
Om het grote leger weerstand te bieden?
En schreeuwde jij tegen elke tegenstander
"Geen macht is er dan de Allesvermogende?"
Weet je, ze vreesden jou, lief kindje van me
Om jou stuurden ze extra troepen
Je hebt je volk een les ingefluisterd
Je hebt hen geleerd waar de plaats van het hart is
Je hebt het glas der machteloosheid gebroken
Het glas waar ze als ezels blindelings uit dronken
Want zij hadden zich overgegeven aan die zogenaamde vrede
Koningen, presidenten en emirs
Maar jij hebt hen geleerd dat de enige verlichte weg
Die van de verdediging van have en goed is
Wat heb jij op onovertroffen wijze
Jouw recht op een toekomst geschetst

“WEET JE, PAPA ...”

“Weet je, papa van me, in mijn ogen
Ben jij een behendige ruiter.
Hoe zeer verlang ik naar jou.
De liefde in mijn hart voor jou is de zuiverheid zelf.
Weet je, jij bent de uitverkorene.
Je bent gezeten op de troon van het hart.
Een kus op je wang en een kus op je hoofd.
Van een zoon die zijn vader om zich weet.
Oh vader, bij God, jij en jij alleen bent
De vreugde van mijn wanhopig hart.
Zoals jij is er geen onder de mensen.
Jij, jij bent van het zuiverste goud.

Vader van me, laat het malen van jouw hersens maar gaan.
Laat jouw mooie wimpers maar rusten.
Ik ken toch jouw gevoelige natuur. Mijn zorg? Dat jij geen problemen hebt.
Vader van me; ik verdraag jouw tranen niet
Of dat je wanhoopt.
Het is jouw aard nooit zwak te zijn.
Jij torent boven alles uit; jij bent als een onverzettelijke berg.
Vader van me; breng je zenuwen tot rust.
Laat jouw zesde decade je goed doen.”

DOE MAAR WAT JE GOEDDUNKT IN DE LIEFDE

Doe maar, mijn schat, doe maar wat je goeddunkt in de liefde
Voeg me bij je als je dat wilt of snij de banden maar door
Ik ben toch wel het slachtoffer. Ik vraag me af wat er mij gebeurd is
Een wenk van jouw ogen en de pijlen daalden op mij neer
Vanaf het moment dat ik jou zag verloor ik mijn evenwicht
Ik raakte de weg kwijt; jouw schoonheid heeft mij veroverd
Jij trok aan mijn ziel, aan mijn hart en aan mijn geest
Ik getuig dat schittering en schoonheid geheel en al de jouwe zijn
De liefde heerst over een zwakkeling als ik
Jij hebt mijn hart veroverd en ik heb me daarbij neergelegd
Jij bent mijn zwakte, mijn medicijn en mijn ziekte geworden
Laat me alleen als je dat wilt of hernieuw juist onze samensmelting
Mijn leven wordt niet beter als je mij laat gaan
Want ik ben je gevangene; mijn hemel bevindt zich in jouw kwaad
Beslis dus maar wat je wilt. Arresteer me maar.
Tussen jouw hardheid en zachtmoedigheid is toch geen verschil.

Van de schijn en de illusies

Van de schijn en de illusies

Parade netten

Van de schijn en de illusies

IN DE NETTEN VAN DE PASSIE

De woorden trilden tussen mijn lippen

En ik vergat alle dichten en verzen

Want ik was bang voor een beschrijving die hem geen recht zou doen

Of dat ik hem tekort zou doen

Mijn hart was bevreesd dat de momenten met hem zouden ophouden

En dus klopte het harder en harder en raakte de ademhaling op drift

Ik probeerde hem in de zee der passie te gooien

Maar hij was mij voor en wierp touwen en netten over me heen

Dat was ik, ha, die visser die zo behendig was

Maar voor hem was ik de zwakste der vissen

Toen ik op zijn borst geworpen werd, verloor ik mijn bewustzijn

Maar hij wekte mij door een kus op mijn lippen

En ik beloofde plechtig dat de rest van mijn tijd van leven

Niet zou zijn dan voor hem, samen met mijn ziel, mijn hele bestaan

Maar hij zei glimlachend: "Zoek, jongetje, naar de echte liefde

Ik ben er niet voor jou; met de liefde te spelen is één van mijn gewoontes

Zou ik jou mijzelf beloven, dan zouden anderen gaan zeggen dat ik hen in het verleden onterecht afgewezen heb

Dus als ik jou verlaat, veeg dan je tranen maar af"

Maar ik antwoordde hem: "Nu zullen mijn dagen zonder enig nut verlopen

De tragedie der tragedies? Mijn leven zonder jou"

ENIGE VAN MIJN PIJNEN

Jij verwijdert je terwijl ik jou mijn hand reik
Ik vergeet en ik vergeef terwijl op mijn mooiste momenten tranen
verschijnen

Moe ben ik van het huilen terwijl ik jou alleen maar in beeld zie
Je hebt mijn geest gepijnigd en mijn hart is als een gebroken bloem
Mijn dromen heb ik laten verpulveren als verstrooid katoen
Nog op vier handen en voeten kom ik naar je toe, ja, zelfs al waren mijn
beide benen gebroken

Terwijl zij zich stervend naar jou uitstrekken, breng jij mijn handen in
verlegenheid

Geen dag, geen maand, noch ontelbare jaren,
Mijn hele leven lang ben ik onlosmakelijk verbonden aan jou
Ik heb mijn kracht gegeven terwijl alle wegen geblokkeerd waren

Al staande voor jouw deur heb ik mijn leven doorgebracht
Maar ik zag jouw gezicht niet, noch kon ik je horen, zelfs niet wanneer je
me verwijtend toesprak

Hoe zeer zei jij mij op een dag dat ik jouw grootste geliefde ben
Maar ik heb mijn mensen verloren en jouw vrienden vermaken zich over
mijn ongeluk

Dit poëem is een onderdeel van enige van mijn pijnen
En dan spreek ik nog niet eens over mijn verwonding en de schreeuw van
mijn bloedend hart

Het is niet aan mij anderen te laten huilen, de lezers van de inkt van mijn
penselen

Dat ik huil is al genoeg omdat ik mijn mooiste dagen heb verloren

Het Nederlands Fonds voor de Letteren subsidieerde de vertalingen van Jan Jaap de Ruiter, lector Arabische literatuur aan de Katholieke universiteit van Brabant. Mogib stelde zijn poëzie voor in de Balie van Amsterdam. Zijn droom voor de nabije toekomst is om zijn gedichten professioneel te laten opnemen op CD. En hij wil zo vlug mogelijk de Nederlandse taal machtig zijn om ze ook als denk- en schrijftaal te gebruiken.